

Tiit Riisalo
minister
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
info@mkm.ee

Teie 10.04.2024 nr 2-2/1016-1
Meie 08.05.2024 nr 1-12/29

**Töötuskindlustuse seaduse ja sellega seondult
teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu**

Austatud härra minister

Täname eelnõu eest. Peame heaks mõtteks korrastada töötuskindlustuse süsteemi, mille tulemusel väheneks Töötukassa halduskoormus ja Töötukassast saaksid töötuskindlustushüvitist ka omal soovil ja poolte kokkuleppel töölt lahkunud töötajad. Kindlasti peaks töötuse korral Töötukassast abi saama inimesed, kes on töötuskindlustusmaksleid maksnud. Samas ei tohiks muudatused töötuskindlustuse süsteemis kaasa tuua täiendavaid abivajajaid. Kuna töötuskindlustusmaksleid maksavad nii tööandjad kui ka töötajad, siis peaksid muudatused töötuskindlustuse seaduses enne jõustumist saama heakskiidu nii töötajate kui ka tööandjate esindusorganisatsioonide poolt.

Uuendatud toimetulekutoetuse taotlemise kord peaks jõustuma üheaegselt muudatustega töötuskindlustuses.

Sotsiaalministeeriumis on valminud toimetulekutoetuse seaduse uuendamise väljatöötamiskavatsus, mis muudaks toimetulekutoetuse taotlemise lihtsamaks. Töötutoetuse taotlemine ja saamine on hetkel inimeste jaoks palju lihtsam kui toimetulekutoetuse taotlemine ja saamine. Kuna eelnõu seletuskirja järgi ca 8668 inimesel kaob õigus töötushüvitisele, siis kasvab toimetulekutoetust vajavate leibkondade arv. Toimetulekutoetuse taotlemisel peab inimene tunnistama, et kõik vaesuse ja puuduse leevendamise abinõud on osutunud ebapiisavaks ja viimase võimalusena peab ta toime tulemiseks taotlema toimetulekutoetust, esitades dokumendid selle kohta, et ei saa hakkama. Toimetulekutoetuse taotlemine riivab inimese väärikut, sest ta peab tunnistama end vaeseks ja abivajajaks. Seetõttu on vajalik lihtsam toimetulekutoetuse taotlemise kord, mis jõustuks koos muudatustega töötuskindlustuses.

Rohkem süsteemi panustanud võiksid ka rohkem abi saada.

Oluline on, et töötuskindlustusmaksleid regulaarselt makstakse. Baasmääras töötuskindlustust hakkaks uue süsteemi järgi saama kõik töötud, kes on olnud kindlustatud vähemalt 6 kuud töötusele eelneva 36 kuu jooksul. Seejuures ei ole oluline kui mitu päeva inimene on kalendrikuus töötanud. Leiame, et baasmääras kindlustushüvitise maksmiseks tuleks arvestada inimese panust süsteemi.

Töötuskindlustusse peaks panustama ka uued töövormid.

MKM peab tulenevalt Valitsuse tegevusprogrammist analüüsima, kuidas saaks laiendada töötuskindlustust ka uutele töövormidele ja esitada vastavad ettepanekud 2025. aasta maiks. Peame oluliseks, et FIE, juhtimis- ja kontrollorgani liikmed, ettevõtluskonto omanikud samuti panustaksid

töötuskindlustuse süsteemi. Leiame, et mõistlik on lükata töötuskindlustuse süsteemi muutmine ja jõustamine edasi ajani, kui ka muude töövormide alusel tööd tegevad inimesed on süsteemi kaasatud.

Töötuskindlustuse süsteemi muutmiseks puudub raha.

Kõige olulisem kitsaskoht eelnõus on see, et eelnõu ei näe ette lahendusi, mis tagaksid eelnõus ette nähtud muudatuste finantsilise elluviimise. Planeeritud muudatuste tulemusel riigi panus Töötukassas väheneks ja riigi vaates saavutatakse märkimisväärne kokkuhoid. Samas Töötukassa kulud tõuseks 2025. aastal ca 23,2 miljonit eurot ja 2026-2028 aastal ca 41,5-47,5 miljoni võrra aastas. Eelnõu seletuskirja järgi töötutoetuse maksmise lõpetamine ning ühtsele töötuskindlustusstaazist sõltuvale töötushüvitise süsteemile üleminek eeldab uue, baasmääras töötuskindlustushüvitise rahastamises kokku leppimist. Sisuliselt tähendab see töötuskindlustusmaksu pidevat (mitte ühekordset) tõusu tööandjatele ja töötajatele.

Inimesed, kes maksavad töötuskindlustusmaksu, ootavad abi töötuse korral riigilt. Kui riigil on otsustusõigus, kuidas kasutada töötutoetuseks seni kulunud raha, siis riigil ei tohiks olla otsustusõigust suurendada töötuskindlustuse saajate ringi ilma selleks katteallikaid leidmata ja pannes tööandjad ja töötajad fakti ette, et tuleb hakata rohkem töötuskindlustusmaksu maksma.

Töötukassa vahendeid tuleks kasutada otstarbekalt ja perspektiiviga ning ei ole õige panna Töötukassa nõukogule raha leidmise kohustust, et riik saaks leevendust pingelisele eelarvele. Arvestades kõikide muude maksutõusudega ja elu kallinemisega, ei saa EAKL töötajate töötuskindlustusmaksu suurenemisega nõustuda.

Uuenduste rakendamiseks on vajalik riigi jätkuv panustamine

Selleks, et uus töötuskindlustuse süsteem saaks rakenduda ilma töötuskindlustusmaksu tõstmata, näeme lahendust, mille kohaselt edaspidi tuleks riigieelarvest teha töötuskindlustushüvitiste sihtfondi eraldisi summades, mida riik maksab töötutoetusteks. Seega Töötukassa tööturuteenuste ja -toetuste sihtkapital moodustuks ainult riigi poolt eraldatud vahenditest.

Selleks tuleks muuta TKindIS § 36 lõike 2¹ sõnastust ja korrigeerida § 37 lõiget 2 ja § 38 lõiget 2.

TKindIS § 36 lõige 2¹kehtiv tekst: *Töötuskindlustushüvitiste sihtfondi ning koondamise ja tööandja maksejõuetuse puhul makstavate hüvitiste sihtfondi vahenditest ning riigieelarvest sihtotstarbeliselt eraldatud vahenditest moodustatakse tööturuteenuste ja -toetuste sihtkapital (edaspidi sihtkapital).*

TKindIS § 36 lõige 2¹ tuleks ümber sõnastada: *"Riigieelarvest sihtotstarbeliselt eraldatud vahenditest moodustatakse tööturuteenuste ja -toetuste sihtkapital (edaspidi sihtkapital)."*

TKindIS § 37 lõikest 2 tuleks välja jätta punkt 6: *„sihtkapitali osaliseks finantseerimiseks“*. Muudatus tähendaks, et Töötuskindlustushüvitiste sihtfondi vahendeid ei kasutataks enam sihtkapitali osaliseks finantseerimiseks.

TKindIS § 38 lõikest 2 tuleks välja jätta punkti 6: *„sihtkapitali osaliseks finantseerimiseks“*. Muudatuse tulemusel koondamise ja tööandja maksejõuetuse puhul makstavate hüvitiste sihtfondi vahendeid ei kasutataks enam sihtkapitali finantseerimiseks.

Alternatiivse lahendusega pakume välja muudatused sihtkapitali moodustamises. Selleks tuleks muuta TKindIS § 38¹ lõiget 1, mille kehtiv sõnastus on: *„Sihtkapitali moodustavad kuni 30 protsenti töötuskindlustushüvitiste sihtfondi laekuvatest kindlustatu töötuskindlustusmaksetest, kuni 30 protsenti koondamise ja tööandja maksejõuetuse puhul makstavate hüvitiste sihtfondi laekuvatest tööandja töötuskindlustusmaksetest, riigieelarvest sihtotstarbeliselt eraldatud vahendid ning nende hoiule andmisest saadud intressitulu.“*

TKindIS § 38¹ lõige 1 tuleks muuta järgmiselt: *„Sihtkapitali moodustavad kuni **10** protsenti töötuskindlustushüvitiste sihtfondi laekuvatest kindlustatu töötuskindlustusmaksetest, kuni **10** protsenti*

koondamise ja tööandja maksejõuetuse puhul makstavate hüvitiste sihtfondi laekuvatest tööandja töötuskindlustusmaksetest, riigieelarvest sihtotstarbeliselt eraldatud vahendid ning nende hoiule andmisest saadud intressitulu.“

Oleme valmis tehtud ettepanekuid täiendavalt selgitama ja arutama ka kõiki muid võimalikke lahendusvariante.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kaia Vask
EAKLi esimees

Koostaja: Nelli Loomets
nelli.loomets@eakl.ee